

Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 501 om projekterendes og rådgiveres pligter har understøttet lovens uforpligtende bestemmelser. Det drejer sig om §§ 5, 6 og især § 7, stk. 2.

I §§ 5 og 6 står der ikke noget om omfanget af den projekterendes angivelser mht. arbejdsmiljø, blot at disse ikke må være i strid med arbejdsmiljøloven i den udstrækning, de er der. I § 7, stk. 2, står der bl.a.: »Den projekterendes angivelser skal kun beskrive forhold, som ikke er eller kan forudsættes almindeligt kendt....«

I folkemunde kaldes projektmateriale ofte, ikke uden grund, for et »ansvarsfraskrivelsesdokument«. Det vurderes af flere juridiske eksperter, at kun når en rådgiver har skrevet noget i et projekt, der direkte er i strid med arbejdsmiljøloven, kan vedkommende retsforfølges.

Denne kombination af bekendtgørelsens negativformuleringer og den indbyggede tendens til minimering af kravangivelser m.v. gør, at lovens og bekendtgørelsens bogstav kan overholdes uden eksplicite overvejelser og redegørelser vedrørende arbejdsmiljøkrav m.v. Dette indebærer, at regelsættet hverken giver tilstrækkeligt incitament til arbejdsmiljømæssige overvejelser eller konkrete angivelser hos projekterende og rådgivere.

Arbejdsmiljølovens § 35 giver arbejdsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler vedrørende bl.a. arbejdsmiljølovens § 33. Men skiftende arbejdsministre har åbenbart ikke fundet, at udviklingen vedrørende brug af rådgivere og projekterende eller retspraksis har gjort det hensigtsmæssigt at bruge arbejdsmiljølovens § 35 til at fastsætte nærmere regler, der kan fremme lovens hensigt vedrørende projekterende og rådgivere. »Hullet« i arbejdsmiljølovens § 33 er derimod blevet overført først til bekendtgørelse nr. 501 og senest til bekendtgørelse nr. 1017 af 15. december 1993. Bekendtgørelse nr. 1017, der primært drejer sig om projektering af bygge- og anlægsopgaver og byggepladsplaner, skal fungere som »drejebog« for byggeprocessen og brugen af det færdige byggeri.

På baggrund af disse tre forhold (udviklingen på området, den hidtidige retspraksis og arbejdsministerens manglende brug af sin bemyndigelse) finder SF det påkrævet med en egentlig lovrevision.

Lovforslaget har to hovedformål. For det første ønskes ansvarsbestemmelserne vedrørende rådgivere og projekterende m.v. i lov om arbejdsmiljø § 33 bragt på niveau med de ansvarsbestemmelser, der gælder for f.eks. leverandører i henhold til arbejdsmiljølovens § 30, stk. 1. For det andet ønskes der en særlig minimumspræcisering af dette ansvarskrav. Det skal som minimum sikres, at projekter indeholder de nødvendige angivelser til at sikre sundhed og sikkerhed ved arbejdets udførelse og driften af det færdige byggeri eller anlæg m.v.

Da der udelukkende er tale om en ændring af retsgrundlaget, vil der ikke være tale om egentlige administrative konsekvenser.

Da hensigten er at skærpe mulighederne for retsforfølgelse, hvor der sker undladelse af beskrivelse af væsentlige arbejdsmiljøforhold i projekt materialet, må det forventes, at Arbejdstilsynet og anklagemyndigheden vil komme til at tage stilling til og behandle flere sager end i dag, hvor arbejdsmiljølovens § 33 stort set ikke giver anledning til noget sådant.

Ændringen vil ikke have økonomiske konsekvenser af betydning.

Ændringen må forventes at få en positiv miljømæssig sideeffekt. I og med at lovforslaget vil tilskynde rådgivere og projekterende til i højere grad at reflektere over og beskrive krav af betydning for sikkerhed og sundhed, må det forventes, at dette også vil kunne smitte af på overvejelser vedrørende krav af betydning for miljøet. For så vidt angår det indre miljø, vil overvejelser og angivelser vedrørende sikkerhed og sundhed ofte have direkte positive miljøkonsekvenser.

I takt med en øget udbredelse af ledelses- og styringssystemer, der kobler miljø og arbejdsmiljøovervejelser, må det forventes, at de ovenstående konsekvensers omfang vil øges.